

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедра дошкільної та початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Наталка КОТЕЛЯНЕЦЬ

« 03 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПП. 1.1.7. Психолінгвістика

Рівень вищої освіти: _____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
магістр

Галузь знань: _____ 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: _____ 053 Психологія (практична психологія)
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма _____ Психологія (практична психологія)
(назва)

Форма навчання _____ денна
(денна, заочна,)

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни

Психолінгвістика

(назва навчальної дисципліни)

розроблена на основі освітньо-професійної програми

Психологія (практична психологія),

(назва ОПП)

навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр
за спеціальністю 053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

Розробники: кандидатка філологічних наук, доцентка Кіндеї Л. Г.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти

Протокол від «03» серпня 2023 р. № 1

Завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти

Наталка КОТЕЛЯНЕЦЬ

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма з навчальної дисципліни Психолінгвістика для студентів спеціальності 053 Психологія (практична психологія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. – ЦДУ імені В. Винниченка, 2023. – 16 с.

© Кіндеї Л. Г., 2023

© ЦДУ імені В. Винниченка,
2023

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання 1 р. 4 міс.	заочна форма навчання 1 р. 4 міс.
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Нормативна/ за вибором нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання <u>Публічний виступ</u> (назва)	Спеціальність: <u>035 Психологія</u> (практична психологія) (шифр і назва)	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120	Освітня програма: <u>Психологія</u> (практична психологія) (шифр і назва)	Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи студента – 6	Рівень вищої освіти: <u>магістр</u>	Лекції	
		26 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	6 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		68 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Публічний виступ	
Вид контролю: залік			
Екзамен/ залік	Екзамен/ Залік		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психолінгвістика» є ознайомлення студентів з основними поняттями курсу психолінгвістики; формування уявлення про об'єкт, предмет і методи психолінгвістики, про прикладні аспекти психолінгвістики; розвиток умінь аналізувати, робити самостійні висновки на основі поданої інформації, а саме: розкривати психічні процеси, які лежать в основі утворення й сприйняття мовлення; розуміти, як здійснюється вплив на свідомість людини за допомогою мови, чому мова є могутнім засобом управління мовною і немовною поведінкою людини; вивчення особливостей розвитку мови та мовлення в онтогенезі.

Теоретичні завдання:

– ознайомити магістрантів із основними поняттями побудови мовної картини світу особистості, породження й сприймання мовлення, характеристиками мовної свідомості;

– сприяти розумінню студентами окремих теоретичних моделей, що відбивають психолінгвістичні феномени.

Практичні завдання:

– з'ясування психічних феноменів, які формують зміст мовної особистості;

– вивчення теоретичних аспектів проблеми зв'язку мови та мислення, мови та свідомості;

– вивчення теоретичних аспектів проблеми рівнів засвоєння мови й формування загальної мовленнєвої здатності в процесі онтогенезу;

– формування в студентів уявлення про текст (усний та письмовий) як систему мовних засобів (теоретичний і практичний модулі), характер, послідовність і частота використання яких свідчить про інтелектуальний рівень, психологічний стан і наявність/відсутність патологій у мовця;

– вироблення навичок застосування методів психолінгвістики;

– вироблення вміння коректного формулювання висновків психолінгвістичного аналізу тексту;

– формування уявлень про теоретичні моделі породження і сприймання мовлення;

– вивчення основних відомостей щодо універсального предметного коду в процесах породження чи сприймання мовлення;

– формування в студентів поняття про тексти й дискурси з позиції психолінгвістики.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні завдання й проблеми в процесі навчання та професійної діяльності в галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або впровадження інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

У результаті вивчення навчальної дисципліни в студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Загальні	Фахові
ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік
ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	СК 5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології
ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	СК 6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями
---	--

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Психолінгвістика як міждисциплінарна наука. Предмет та об'єкт психолінгвістики. Психолінгвістика як новий когнітивний виток інтегруючих здібностей вербального інтелекту науковців, а також – як реакція на актуальні потреби низки суміжних з нею дисциплін – педагогіки, сугестології, дефектології, медицини, політології, криміналістики та ін.

Загальна та часткові психолінгвістики: соціальна психолінгвістика, вікова психолінгвістика (онтопсихолінгвістика), нейролінгвістичне програмування (НЛП), нейропсихолінгвістика, психолінгвокультурологія, психолінгвосинергетика. Основні методологічні принципи психолінгвістики.

Конкретно-наукові дослідницькі методи, що використовуються в психолінгвістиці (організаційні, емпіричні, обробні, інтерпретаційні). Зв'язок психолінгвістики з психологією. Психолінгвістика як лінгвістична дисципліна

Мовленнєва діяльність як специфічний вид діяльності людини. Поняття «мовленнєва діяльність» у психолінгвістиці. Розвиток діяльнісного підходу до трактування психічної сфери людини (психологічна школа Л. Виготського). Основні варіанти реалізації мовленнєвої діяльності: процес мовної комунікації та індивідуальна мовленнєво-розумова діяльність, яка реалізується за допомогою внутрішнього мовлення. Структура діяльності за О. Леонтьєвим. Основні положення психолінгвістичної теорії мовленнєвої діяльності. Загальна структура мовленнєвої діяльності: 1) мотив, мета, задум, знання; 2) всебічний аналіз ситуації, в якій відбувається або повинна відбуватися діяльність; 3) ухвалення рішення здійснювати або не здійснювати діяльність і вибір оптимальних засобів здійснення діяльності; 4) планування діяльності і передбачення її можливого результату; 5) виконання відповідних дій та операцій; 6) контроль за здійснюваною діяльністю та її корекція; 7) кінцеве порівняння результату діяльності з її задумом. Фази (етапи) мовленнєвої діяльності. Психологічні механізми мовленнєвої діяльності: механізм осмислення, механізм мовної пам'яті, короткочасна оперативна пам'ять.

Види та зміст мовленнєвої діяльності. Говоріння, слухання, письмо і читання як основні види мовленнєвої діяльності. Процес міркування як особливий вид свідомої діяльності людини. Характеристика видів мовленнєвої діяльності за характером мовного спілкування, за спрямованістю здійснюваної людиною мовленнєвої діяльності на сприйняття або видачу мовного повідомлення. Предметний (психологічний) зміст мовленнєвої діяльності. Предмет, засоби, знаряддя, продукт, результат як елементи психологічного змісту умов мовленнєвої діяльності. Операційна структура мовленнєвої діяльності. Навичка як оптимальний якісний рівень виконання дії або операції. Мовна та мовленнєва навичка. Специфічні особливості мовленнєвої діяльності

Основні способи реалізації мовленнєвої діяльності. Класифікація форм зовнішнього мовлення за характером використовуваних знаків: усне, кінетичне й письмове мовлення. Діалог, монолог, полілог як основні форми зовнішнього усного мовлення. Письмове мовлення як особливий вид мовленнєвої діяльності. Психолінгвістична характеристика письма і читання як видів мовленнєвої діяльності. Види й форми письмового мовлення. Три умовних рівні в структурі процесу письма: психологічний, психофізіологічний, лінгвістичний. Характеристика психологічного рівня (виникнення мотиву, наміру письмового мовлення, створення задуму й загального змісту, а також регуляція діяльності й контроль за виконуваними в процесі письма діями). Психофізіологічний рівень: процеси звукорозрізнення, операції акустичного й кінестетичного аналізу звуків.

Перекодування зі звуків на букви й потім на комплекс рухів руки, що відповідає написанню букви. Лінгвістичний рівень: переклад внутрішнього змісту в лексико-морфологічні й синтаксичні одиниці (слова й фрази).

Внутрішнє мовлення як особливий вид мовленнєвої діяльності. Праці Л. Виготського, О. Леонтьєва, П. Гальперіна й наукове дослідження проблем внутрішнього мовлення. Особливості структури та семантики внутрішнього мовлення. Теорія М. Жинкіна про кодові одиниці внутрішнього мовлення.

Психолінгвістичні теорії процесу породження та сприйняття мовлення. Модель механізму породження мовленнєвого висловлювання за О. Леонтьєвим. Психолінгвістична теорія породження мовлення в концепції вітчизняної психолінгвістичної школи. Концепції процесів сприйняття і розуміння мовлення. Механізм змістового сприйняття мовленнєвого висловлювання. Загальна психолінгвістична модель процесу сприйняття і розуміння мовленнєвого висловлювання. Моделі процесу сприйняття мовлення, запропоновані Ч. Осгудом та Л. Цветковою.

Сприйняття мовного висловлення як процес декодування інформації. Два основних рівні сприйняття мовлення: фізіологічний (сенсорний) і психологічний (перцептивний). Характеристика процесів, що відбуваються на сенсорному рівні. Психологічний рівень сприйняття мовлення, його основні фази. Процес розуміння слів. Умови адекватного вибору значення: частотність й опора на мовний контекст. Закономірності розуміння фраз.

Значення ідеї М. Хомського про «граматику, що породжує» для розробки проблеми розуміння фрази в психолінгвістиці. Поверхневі й глибинні синтаксичні структури, випадки їхнього збігу й розбіжності. Психологічна основа метафори й особливості її розуміння. Розуміння тексту як процес переходу від аналізу системи

загальних значень мовного висловлення до сприйняття внутрішнього змісту, підтексту й мотивів. Закономірності процесу сприйняття тексту: механізм «впливу змістів», виділення значеннєвих ядер і аналіз через синтез. Імовірнісний підхід до розуміння повідомлення. Залежність розуміння підтексту від рівня розвитку абстрактного логічного мислення, від емоційної тонкості людини, від його здатності до емпатії, а також від обсягу його знань про дійсність, характеру його особистого досвіду тощо.

Формування мовленнєвої діяльності в онтогенезі. Онтогенез мовної здатності як складна взаємодія, з одного боку, процесу спілкування дорослих з дитиною, з іншого боку — процесу розвитку предметної й пізнавальної діяльності дитини. Періодизація мовленнєвого розвитку. Характеристика послідовних етапів мовленнєвого розвитку в дитячому віці. Розвиток функцій і форм мовлення: диференціація функцій як основа мовного онтогенезу. Шлях від ситуативного до контекстного мовлення.

Диференціація мовлення для себе й мовлення для інших. Езопове мовлення.

Принцип системної диференціації в розвитку структури розуміння й породження мовлення. Дословесний період розвитку мовлення. Розвиток фонетичної й фонематичної сторін мовлення. Розвиток значення слів.

Розвиток граматичного ладу мовлення. Лінгвістичні ігрові патерни, що використовують діти. Загальні психолінгвістичні закономірності засвоєння мови дітьми. Значення вивчення дитячого мовлення для теорії мовної діяльності.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма 1 р. 4 міс.						заочна форма 1 р. 4 міс.					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	П	лаб.	інд.	СРС		Л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1												
Тема 1. Психолінгвістика та її місце серед когнітивно-інформаційних наук		4	4		3	7		1	1		4	14
Тема 2. Мовленнєва діяльність як специфічний вид діяльності людини		4	4		3	7		1	1		4	14
Тема 3. Види та зміст мовленнєвої діяльності		6	6		3	11		1	1		4	14
Разом за Розділом 1	60	14	14		9	23	60	3	3		12	42
Розділ 2												
Тема 1. Основні способи реалізації мовленнєвої діяльності		4	4		3	9		1	1		4	14

Тема 2. Психолінгвістичні теорії процесу породження та сприйняття мовлення		4	4		3	7		1	1		4	14
Тема 3. Формування мовленнєвої діяльності в онтогенезі		4	4		3	9		1	1		4	14
Разом за Розділом 2	60	12	12		9	27	60	3	3		12	42
Усього годин	120	26	26		18	50	120	6	6		24	84

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1. Денна форма навчання 1 р. 4 міс.

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин Денна/заочна
1.	Психолінгвістика та її місце серед когнітивно-інформаційних наук. Поняття психолінгвістики. Напрямки діяльності психолінгвістики. Загальна та часткові психолінгвістики. Тенденції розвитку вітчизняної психолінгвістики: методологічний огляд проблем	4/1
2.	Мовленнєва діяльність як специфічний вид діяльності людини. Визначення поняття «мовленнєва діяльність». Основні положення психолінгвістичної теорії мовленнєвої діяльності. Загальна структура мовленнєвої діяльності. Психологічні механізми мовленнєвої діяльності	4/1
3.	Види та зміст мовленнєвої діяльності Говоріння, слухання, письмо і читання як основні види мовленнєвої діяльності. Предметний (психологічний) зміст мовленнєвої діяльності	6/1
4.	Основні способи реалізації мовленнєвої діяльності. Основні форми зовнішнього усного мовлення. Психолінгвістична характеристика письма і читання як видів мовленнєвої діяльності. Внутрішнє мовлення як особливий вид мовленнєвої діяльності. Особливості структури та семантики внутрішнього мовлення. Кодові одиниці внутрішнього мовлення	4/1
5.	Психолінгвістичні теорії процесу породження та сприйняття мовлення. Модель механізму породження мовленнєвого висловлювання за О. Леонтьєвим. Психолінгвістична теорія породження мовлення в концепції вітчизняної психолінгвістичної школи. Концепції процесів сприйняття і розуміння мовлення. Механізм змістового сприйняття мовленнєвого висловлювання	4/1

6.	Формування мовленнєвої діяльності в онтогенезі. Періодизація мовленнєвого розвитку. Характеристика послідовних етапів мовленнєвого розвитку в дитячому віці. Лінгвістичні ігрові патерни, що використовують діти. Загальні психолінгвістичні закономірності засвоєння мови дітьми	4/1
	Разом	26/6

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1. Денна форма навчання 1 р. 4 міс.

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин Денна/заочна
1.	Сучасна психолінгвістика: її особливості та взаємозв'язок із спорідненими науковими галузями. Психолінгвістика як міждисциплінарна наука. Предмет та об'єкт психолінгвістики. Загальна та часткові психолінгвістики. Основні методологічні принципи психолінгвістики. Зв'язок психолінгвістики з психологією. Психолінгвістика як лінгвістична дисципліна	4/1
2.	Мовленнєва діяльність як особливий вид діяльності людини. Поняття «мовленнєва діяльність» у психолінгвістиці. Основні положення теорії мовленнєвої діяльності. Загальна структура мовленнєвої діяльності. Фази (етапи) мовленнєвої діяльності. Психологічні механізми мовленнєвої діяльності	4/1
3.	Способи реалізації мовленнєвої діяльності. Види мовленнєвої діяльності. Предмет, засоби, знаряддя, продукт, результат як елементи предметного змісту мовленнєвої діяльності. Операційна структура мовленнєвої діяльності. Специфічні особливості мовленнєвої діяльності	6/1
4.	Способи реалізації мовленнєвої діяльності. Зовнішнє мовлення як спосіб формування й формулювання думки й передачі інформації. Основні варіанти усного мовлення. Основні форми зовнішнього усного мовлення. Письмове мовлення як особливий вид мовленнєвої діяльності. Психолінгвістична характеристика письма і читання як видів мовленнєвої діяльності. Внутрішнє мовлення як особливий вид мовленнєвої діяльності. Структура та семантика внутрішнього мовлення. Кодові одиниці внутрішнього мовлення	4/1
5.	Процес породження та сприйняття мовлення: психолінгвістичний аспект. Проблема породження	4/1

	мовлення у психолінгвістиці. Етапи (або «фази») процесу породження мовленнєвого висловлення (за О. Леонтьєвим). Психолінгвістична теорія породження мовлення в концепції вітчизняної психолінгвістичної школи. Концепції процесів сприйняття і розуміння мовлення. Механізм змістового сприйняття мовленнєвого висловлювання	
6.	Формування мовленнєвої діяльності в онтогенезі. Формування мовної діяльності в онтогенезі як предмет спеціального дослідження. Періодизація мовленнєвого розвитку. Характеристика етапів мовленнєвого розвитку в дитячому віці. Загальні психолінгвістичні закономірності засвоєння мови дітьми. Лінгвістичні ігрові патерни, що використовують діти	4/1
	Разом	26/6

4.3. Теми лабораторних занять

4.3.1. Денна/заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	
	Разом	

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1. Денна/заочна форма навчання 1 р. 4 міс.

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин Денна/заочна
1.	Історичні передумови психолінгвістики. Античний період. Період Середньовіччя (V–XIV ст.). Нові часи (XVII–XIX ст.). Офіційне становлення психолінгвістики (XX ст.). Л. Виготський як один із зачинателів психолінгвістики	23/42
2.	Тенденції в сучасній лінгвістиці. Психолінгвістика та особистість. Етнос та психолінгвістика. Культура та психолінгвістика	27/42
	Разом	50/84

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Денна/заочна – 18(9+9) / 24(12+12)

Публічний виступ

Теми для публічних виступів

1. Мова і мислення.
2. Мова і ментальність.
3. Мова тварин.
4. Гіпотези про походження мовлення.

5. Моделі й механізми відтворення мовлення.
6. Внутрішнє мовлення як знаряддя мислення.
7. Механізми сприймання мовлення.
8. Сприйняття мовного висловлення як процес декодування інформації.
9. Текст як вища одиниця мовленнєво-мислительної діяльності.
10. Закономірності процесу сприйняття тексту: механізм «впливу змістів», виділення значеннєвих ядер і аналіз через синтез.
11. Поняття мовної картини світу.
12. Мовна особистість і національний характер.
13. Структура мовної особистості.
14. Етнокультурні дослідження мовної свідомості.
15. Основні моделі семантичної пам'яті.
16. Різні підходи до проблеми ментального лексикона.
17. Слово і його семантична будова.
18. Механізми впізнавання слів і пошуку їх у пам'яті.
19. Функціонування слова у свідомості людини.
20. Різні підходи до проблеми значення слова: асоціативний, параметричний, ситуаційний та інші підходи до значення слова.
21. Основні особливості сприйняття мовлення на слух.
22. Основні особливості сприйняття письмового мовлення.
23. Роль слова в розумінні тексту
24. Кількісні і якісні розбіжності між чутиим і почутиим при сприйнятті мовлення на слух.
25. Слухання як вид мовленнєвої діяльності.
26. Роль мовлення в функціонуванні психічних процесів.
27. Психолінгвістичні основи мовленнєвого впливу.
28. Мовленнєва комунікація: види, функції, моделі, засоби.
29. Психотехнічні вправи для розвитку комунікабельності
30. Мовленнєва психодіагностика.
31. Психолінгвістика: код імені.
32. Розвиток функцій і форм мовлення: диференціація функцій як основа мовного онтогенезу.
33. Розвиток значення слова в онтогенезі.
34. Психолінгвістичні закономірності засвоєння мови дітьми.
35. Програми вивчення розвитку мовлення дитини.

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення освітньо-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий

штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються такі методи навчання:

1) методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (вправи; практичні завдання).

2) методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проєкти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до освітньо-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння певної частини навчального матеріалу, рівня сформованості навичок,

умінь самостійно опрацювати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського/лабораторного заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання							Сума	
Розділ 1			Розділ 2			Контрольна робота		ІНДЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
10	10	10	10	10	10	20	20	100

T1, T2 ... T6 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	відмінно	Зараховано
82–89	добре	
74–81		
64–73	задовільно	
60–63		
35–59	незадовільно	не зараховано
1–34	незадовільно	не зараховано

Питання до заліку

1. Психолінгвістика як міждисциплінарна наука.
2. Предмет та об'єкт психолінгвістики.
3. Загальна та часткові психолінгвістики.
4. Основні методологічні принципи психолінгвістики.
5. Зв'язок психолінгвістики з психологією та лінгвістикою.
6. Поняття «мовленнєва діяльність» у психолінгвістиці.
7. Основні положення теорії мовленнєвої діяльності.
8. Структура мовленнєвої діяльності.
9. Психологічні механізми мовленнєвої діяльності.

10. Види мовленнєвої діяльності.
11. Специфічні особливості мовленнєвої діяльності.
12. Основні варіанти усного мовлення.
13. Основні форми зовнішнього усного мовлення.
14. Письмове мовлення як особливий вид мовленнєвої діяльності.
15. Внутрішнє мовлення як особливий вид мовленнєвої діяльності.
16. Проблема породження мовлення у психолінгвістиці.
17. Психолінгвістична теорія породження мовлення в концепції вітчизняної психолінгвістичної школи.
18. Концепції процесів сприйняття і розуміння мовлення.
19. Механізм змістового сприйняття мовленнєвого висловлювання.
20. Періодизація мовленнєвого розвитку.
21. Характеристика етапів мовленнєвого розвитку в дитячому віці.
22. Загальні психолінгвістичні закономірності засвоєння мови дітьми.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. *Бахтін М.* Висловлювання як одиниця мовленнєвого спілкування. Проблема тексту у лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. Марії Зубрицької]. Львів : Літопис, 2001. С. 406–424.
2. *Загнітко А., Михальченко М.* Основи психолінгвістики: науково-навчальне видання. Донецьк: ДонДУ, 2008. 233 с.
3. *Засекіна Л. В., Засекін С. В.* Вступ до психолінгвістики. Острог: Нац. ун-т «Острозька академія», 2002. 168 с.
4. *Засекіна Л. В., Засекін С. В.* Психолінгвістична діагностика. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 188 с.
5. *Калмикова Л. О., Калмиков Г. В., Лапишина І. М., Харченко Н. В.* Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. (Вища освіта). Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький пед. ін-т, 2008. 325с.
6. *Коломійцева О. А.* Навчальний посібник до спецкурсу «Психолінгвістика» / Київський держ. лінгв. ун-т. К., 1999. 131 с.
7. *Конопляста С. Ю., Сак Т. В.* Логопсихологія. К. : Знання, 2012. 293 с.
8. *Куранова С. І.* Основи психолінгвістики: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2012. 208 с.
9. Навчально-методичні матеріали до курсу «Основи психосемантики та психолінгвістики» / Київський національний лінгвістичний ун-т / О. М. Лозова (уклад.). К.: Видавничий центр КНЛУ, 2002. 21с.
10. *Соботович Є. Ф.* Структура мовленнєвої діяльності і механізми її формування. К. : ІЗМН, 1997. 44 с.
11. Энциклопедическое пособие по психоанализу, а также психолингвистике, общему языкознанию / Луганский гос. педагогический ун-т им. Тараса Шевченко / А. А. Зеленко (сост.). Луганск: Альма-матер, 2003. 284 с.

Допоміжна

1. *Бацевич Ф. С.* Основи комунікативної лінгвістики : підручник / 2-ге вид., доп. К. : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
2. *Бацевич Ф. С.* Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: підручник / 2-ге вид., стереотип. К. : ВЦ «Академія», 2011. 240 с.
3. *Засекина Л. В.* Дискурсивная психология в парадигме когнитивной науки // Вісник Харківського національного університету, 2001. № 520. Вип. 3. С. 69–73.
4. *Карп'юк М. Д.* Текст з позиції психолінгвістичного та синергетичного підходів / Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди, 2006. №9. С. 154–159.
5. *Кондратенко Н. В.* Український політичний дискурс: текстуалізація реальності: Монографія / Одеський на. ун-т ім. І. І. Мечнікова; Відп. ред. О. В. Александрова. Одеса: Чорномор'я, 2007. 156 с.
6. *Нагорна Л.* Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. К.: Світогляд, 2005. 315 с.
7. Питання психології мислення і мови // Наук. зап. НДІ психології. К.: Рад. шк., 1959. Т.13. 210 с.
8. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку: Монографія / Л. О. Калмикова, Н. В. Марченко, С. Д. Дем'яненко, Л. А. Порядченко; За заг. ред. Л. О. Калмикової. К.: ПП Медведєв, 2007. 304 с.
9. *Серажим К. С.* Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. К.: Київський національний університет, 2002. 392 с.
10. Українська мова. Енциклопедія. К., 2007.
11. *Холод О. М.* Нооцентризм як нова методологія психолінгвістики // Матеріали I Міжнародного симпозіуму «Світ лінгвістики», 15-16 квітня 2008 року. Кривий Ріг: Міжнародний дослідний центр «Людина: мова, культура, пізнання», 2008. С. 20–31.
12. *Чмут Т. К., Чайка Г. Л.* Етика ділового спілкування: Навч. посіб. / 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Вікар, 2002. 223 с.

5.3. Інформаційні ресурси

(перелік інформаційних ресурсів)

Електронні ресурси бази даних

1. Коваль Л. М. Психолінгвістика : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти магістерського рівня освітньо-професійної програми «Українська мова та література». Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В., 2021. 68 с.
[Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/kuvds>
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки: [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/kuvij>
4. Сайт Інституту філософії НАН України ім. Г. С. Сковороди. [Електронний ресурс]. URL: <http://filosof.com.ua>
5. Список літератури, рекомендований для самопідготовки студентів. [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/kuvjm>

6. Сучасна українська мова. [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/kuviu>
7. Український правопис [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/ixep>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноросійському державному університеті імені Володимира Винниченка».

Примітки:

- 1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.*
- 2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри і затверджується завідувачем кафедри.*
- 3. Формат бланка – А4 (210×297 мм).*